

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ของผู้รับผิดชอบโครงการจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการฯ จำแนกตามประเภทสถาบัน และพื้นที่ปฏิบัติงานรวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จากผู้รับผิดชอบโครงการดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ทบวงมหาวิทยาลัยปีงบประมาณ 2545 จากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 93 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน 6 พื้นที่ ประกอบด้วย ภาคเหนือ 20 คน ภาคกลาง 19 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25 คน ภาคใต้ 15 คน ภาคตะวันออก 6 คน และ ภาคตะวันตก 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ ซึ่งสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประเภทสถาบัน และพื้นที่ปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงานตามแผน การประสานงาน และการประเมินผล ส่วนตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งสอบถามข้อเสนอแนะในการบริหารโครงการฯ ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2546 ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.48 และได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชนใน 5 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๗ :

1. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน พบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการประสานงาน และด้านการดำเนินงานตามแผน

2. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน พบว่า มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเพียงพอครบถ้วนของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานและความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน ส่วนปัญหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ ความเข้าใจในนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับโครงการฯ

2.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อย ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับแรก ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความเพียงพอของงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการ และความเหมาะสมของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกับกิจกรรมที่กำหนด ส่วนปัญหาที่พบอันดับสุดท้าย ได้แก่ ความเหมาะสมของอัตราค่าตอบแทนสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ร่วมโครงการฯ ซึ่งมีปัญหาในระดับน้อย

2.3 ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับแรก ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความเหมาะสมและเพียงพอของความรู้ด้านวิชาการและความชำนาญงานของนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ความสะดวกในการรับนิสิต / นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ และความเหมาะสมของเอกสารคู่มือการดำเนินงานตามแผน ส่วนข้อที่มีปัญหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ ความเหมาะสมด้านระยะเวลาหรือฤดูกาลในการดำเนินงานตามโครงการฯ ซึ่งมีปัญหาในระดับน้อย

2.4 ด้านการประสานงาน พบว่า มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดรับทราบนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ซึ่งมีปัญหาระดับมาก รองลงมามีปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ ให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติงาน

รับทราบ และการประสานงานกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ส่วนข้อที่มีปัญหา ในอันดับสุดท้ายได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจของนิสิตนักศึกษา ที่ร่วมโครงการฯ ซึ่งมีปัญหา ในระดับน้อย

2.5 ด้านการประเมินผล พบว่า มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อพบว่า มีปัญหาในระดับมาก และปานกลาง 'ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการกำกับติดตาม เร่งรัด และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการฯ ความชัดเจนของเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามประเมินผล ซึ่งมีปัญหาในระดับมาก และความรู้ความ เข้าใจในเรื่องการประเมินแผนงานหรือโครงการของอาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตนักศึกษาที่ร่วม โครงการฯ ซึ่งมีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ การติดตามผล การปฏิบัติงานของนิสิตนักศึกษาในโครงการฯ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งมี ปัญหาในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จำแนกตามประเภท สถาบัน ทั้ง 5 ด้านปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี- ราชมนคลังและสถาบันราชภัฏ

3.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีปัญหา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถาบันราชภัฏ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีราชมนคลัง

3.3 ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท มีปัญหา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถาบันอุดม ศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีราชมนคลัง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏ

3.4 ด้านการประสานงาน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีราชมนคลัง สถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3.5 ด้านการประเมินผล พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

4. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน ทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านการวางแผน พบว่า ส่วนใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ภาคตะวันออก มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า ส่วนใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ภาคตะวันตก มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.3 ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อย พื้นที่ที่มีปัญหาในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ภาคตะวันออก มีปัญหาในระดับน้อย

4.4 ด้านการประสานงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ภาคตะวันตก ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.5 ด้านการประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกพื้นที่ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคเหนือ มีปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับมาก

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จำแนกตามประเภทสถาบันและพื้นที่ปฏิบัติงานใน 5 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จำแนกตามประเภทสถาบัน พบว่า มีปัญหาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์สำคัญทางสถิติ

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน พบว่า มีปัญหาโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการ

จัดสรรทรัพยากร และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการประสานงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชนโดยรวม พบว่า พื้นที่ภาคเหนือมีปัญหามากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก ภาคใต้มีปัญหามากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางมีปัญหามากกว่าภาคตะวันตก ส่วนพื้นที่อื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ในด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาน้อยกว่าภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนพื้นที่อื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ในด้านการประเมินผล พบว่า พื้นที่ ภาคเหนือ มีปัญหามากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก พื้นที่ภาคใต้มีปัญหามากกว่า ภาคตะวันตก ส่วนพื้นที่อื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ของผู้รับผิดชอบโครงการ ใน 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

6.1 ด้านการวางแผน มีข้อเสนอแนะ 13 ประเด็น จำนวนทั้งสิ้น 75 ราย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเพิ่มระยะเวลาการวางแผนล่วงหน้าให้มากขึ้น การวางแผนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ และการให้สถาบันที่รับผิดชอบพื้นที่ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน

6.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร มีข้อเสนอแนะ 12 ประเด็น จำนวนทั้งสิ้น 61 ราย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดสรรเครื่องมืออุปกรณ์และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เหมาะสมกับกิจกรรม การอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ และการกำหนดระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณที่ชัดเจน และเอื้อต่อการปฏิบัติ

6.3 ด้านการดำเนินงานตามแผน มีข้อเสนอแนะ 15 ประเด็น จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำคู่มือที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติมากขึ้น มีการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน กำหนดเวลาในการจัดนิทรรศการให้เร็วขึ้น และจัดสัมมนาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.4 ด้านการประสานงาน มีข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 10 ประเด็น จำนวนทั้งสิ้น 53 ราย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้หน่วยงานในจังหวัดและท้องถิ่น รับทราบรายละเอียดของโครงการล่วงหน้า ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และ

ชี้แจงรายละเอียดให้ชัดเจน และสถาบันที่รับผิดชอบควรประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนามและนิสิตนักศึกษาในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

6.5 ด้านการประเมินผล มีข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 15 ประเด็น จำนวนทั้งสิ้น 62 ราย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีระยะเวลาและเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน ทบวงมหาวิทยาลัยควรประเมินผลโดยดูจากพื้นที่จริง และดำเนินการประเมินผลทันทีเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน นำไปสู่การอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการฯ แจกจ่ายให้แก่สถาบันและนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยทั่วถึง จึงทำให้ปัญหาการบริหารโครงการโดยรวมไม่มากนัก (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 ก ; ทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 ข) ในการบริหารโครงการทั้ง 5 ด้านพบว่าด้านการประเมินผลมีปัญหามากที่สุด เนื่องจากการประเมินผลโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน พ.ศ. 2545 ใช้วิธีการประเมินผลจากเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก จึงอาจทำให้ไม่พบรายละเอียดบางประการที่บางโครงการได้ดำเนินการ แต่มิได้ระบุไว้ในรายงานโดยละเอียด ซึ่งส่งผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2546, หน้า 2) อีกทั้งสถาบันที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน ส่วนปัญหาด้านการวางแผน พบว่า เป็นปัญหาระดับรองลงมาเนื่องจากการดำเนินโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน พ.ศ. 2545 เป็นการดำเนินการโดยเร่งด่วน มีระยะเวลาในการเตรียมการน้อย คือเริ่มดำเนินการภายหลังมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการเพียง 3 เดือน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 ก, หน้า 5)

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยยกเว้นด้านการประสานงานและด้านการประเมินผล ซึ่งพบว่าบางข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในด้านการประสานงานข้อที่มีปัญหาระดับมากได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดัจังหวัดรับทราบนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานตามโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน จะต้องปฏิบัติงานในชุมชนและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในจังหวัดหลายหน่วยงานแต่เนื่องจากมีระยะเวลาในการวางแผนและเตรียมการน้อย จึงอาจทำให้การประสานงานไม่ทั่วถึง จึงทำให้บางหน่วยงานไม่ทราบนโยบายและวัตถุประสงค์

ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ สอนประภา (2537) ซึ่งพบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลมีปัญหาสำคัญในเรื่องการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ จัดส่งลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ส่วนในด้านการประเมินผลพบว่า ข้อที่มีปัญหาหาค่ามากได้แก่ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินผลต่อมิโครงการฯ และความชัดเจนของเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือการดำเนินงานโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน มิได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการหรือเกณฑ์ในการประเมินผลอย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดความสับสนและมีปัญหาในการปฏิบัติและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินผลที่ดีซึ่งระบุว่า จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลให้ชัดเจน (กัญญาสาทร, 2523, หน้า 85-86)

2. ปัญหาการบริหารโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน เมื่อจำแนกตามประเภทสถาบัน และพื้นที่ปฏิบัติงานปรากฏผลดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาตามประเภทสถาบันทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีปัญหาโดยเฉลี่ยในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการฯ จำแนกตามประเภทสถาบัน พบว่า มีปัญหาโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชนเป็นรูปแบบเดียวกันทุกแห่ง โดยมีได้ค้ำนึ่งว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาประเภทใด แห่งกััดใดและในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทกำลังอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนระบบบริหารและการปฏิบัติงานให้เป็นรูปแบบเดียวกันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการอุดมศึกษา ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีสภาพการดำเนินงานทั่วไป รวมทั้งการดำเนินงานในด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไม่แตกต่างกัน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 9-10)

2.2 เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ปฏิบัติงานทั้ง 6 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พบว่า ปัญหาการบริหารโครงการฯ ในด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน ส่วนใหญ่เกือบทุกพื้นที่ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการฯ จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน พบว่า มีปัญหาโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยมีประเด็นที่น่าสังเกตว่าภูมิภาคที่มี

พื้นที่ไม่กว้างขวาง มีจำนวนสถาบันในพื้นที่รับผิดชอบน้อย และมีระยะทางไม่ห่างจาก กรุงเทพมหานครหรือทบวงมหาวิทยาลัยจะมีปัญหาการบริหารโครงการฯ น้อยกว่าพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนสถาบันในพื้นที่รับผิดชอบมาก และมีระยะทางห่างไกลจากกรุงเทพมหานครหรือทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าในด้านการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน ภาคตะวันออกมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านการจัดสรรทรัพยากรและด้านการประสานงาน ภาคตะวันตกมีปัญหาในระดับน้อย ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า ภาคเหนือซึ่งมีพื้นที่กว้างมีปัญหาในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่มีผลต่อสภาพชุมชน และความยากง่ายในการติดต่อประสานงานและปฏิบัติงานในพื้นที่ (สมชาย เศษะพรหมพันธุ์, 2535, หน้า 21-31)

3. ข้อเสนอแนะจากผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่าข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงในด้านการวางแผน การประเมินผล และการจัดสรรทรัพยากร จำนวน 75, 62 และ 61 รายการลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากมีระยะเวลาในการวางแผนโครงการเพียงระยะสั้นเนื่องจากโครงการเรียนรู้ร่วมกันสรรค์สร้างชุมชน ปี พ.ศ. 2545 เป็นการดำเนินการโดยเร่งด่วน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 ก, หน้า 2-5) ส่วนในเรื่องการประเมินผล พบว่า คู่มือการดำเนินโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน มิได้ระบุเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลอย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติและมีข้อเสนอแนะให้ระบุเกณฑ์ที่ชัดเจนจำนวนมาก ข้อเสนอแนะลำดับที่ 3 ได้แก่ด้านการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากผู้รับผิดชอบโครงการประสบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณและทรัพยากรที่ได้รับจัดสรรไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรมีการกำหนดเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลที่ชัดเจน และแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับผิดชอบโครงการ รับทราบโดยทั่วกัน
2. ควรมีการสนับสนุนข้อมูลเพื่อการวางแผนอย่างครบถ้วนและมีระยะเวลาในการวางแผนที่เหมาะสมและเพียงพอ
3. ควรสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินโครงการอย่างครบถ้วนเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนและประเภทของกิจกรรมที่กำหนด
4. การแบ่งพื้นที่ปฏิบัติงานควรพิจารณาขนาดของพื้นที่และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ให้มีจำนวนพอเหมาะไม่มากเกินไปเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารโครงการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการประเมินผลโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน
2. ควรศึกษาความเหมาะสมของขนาดพื้นที่และจำนวนสถานีในพื้นที่เพื่อดำเนินโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ